

Nech vás nič nevyrúšuje

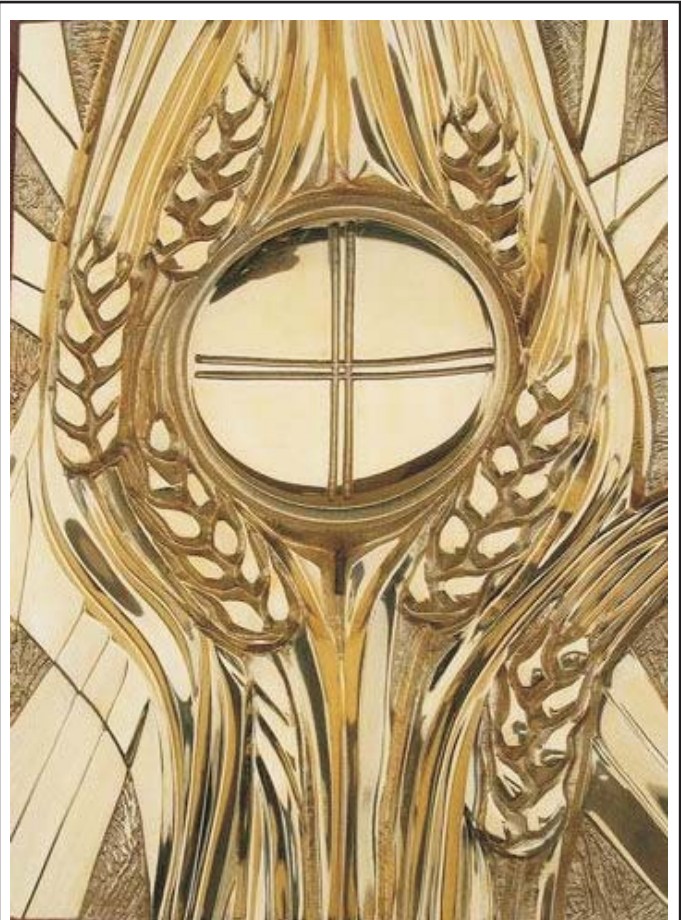
Začína sa prvý rok liturgického cyklu A. Cez tento liturgický rok nás bude sprevádzať Evanjelium sv. Matúša. Toto evanjelium je charakterizované svojimi hojnými správami o Ježišom učení, veľmi známymi kázaniami ako je Kázeň na hore a jeho pozornosťou voči vzťahu medzi zákonom a evanjeliom (Novým zákonom). Považuje sa tiež za „najekleziologickejšie“ evanjelium, pretože uvádza ustanovenie Petrovho primátu a pretože používa termín „Cirkev“, o ktorom sa nehovorí v ostatných evanjeliách.

Výpoveď, ktorá vyniká nad všetkými ostatnými v tomto evanjeliu Prvej adventnej nedele, znie „**Bdejte teda, lebo neviete, v ktorý deň príde váš Pán.**“ [...] **Preto aj vy buďte pripravení, lebo Syn človeka príde v hodinu, o ktorej neviete.**“ Kladieme si otázku, prečo by Boh necháva skryté niečo také dôležité, ako je hodina jeho príchodu, ktorá sa pre každého z nás zhoduje s hodinou smrti.

Tradičná odpoveď je: „**Takže budeme ostražití a každý z nás bude predpokladať, že sa to stane v jeho dňoch**“ (Sv. Efraim Sýrsky). Ale zásadným dôvodom je, že Boh nás pozná. Vie aká hrozná úzkosť by to bola pre nás, keby sme vopred vedeli presnú hodinu a očakávali jej pomalý neúprosný príchod. Práve to spôsobuje najväčší strach v súvislosti s niektorými chorobami. Dnes je viac ľudí, ktorí umierajú na nepredvídané srdcové problémy, ako tých, čo umierajú na nevyliciteľné choroby. Ale tieto choroby spôsobujú viac strachu, pretože ako sa zdá, odoberajú neistotu, ktorá nám dáva nádej.

Neistota o tejto hodine by nemala spôsobiť, že budeme bezstarostní, ale **máme byť bdeli**. Liturgický rok sa začína, kým občiansky rok sa končí. To je optimálna príležitosť na múdru úvahu o význame našej existencie. Na jeseň nás samotná príroda vyzýva pouvažovať o čase, ktorý plynie. To, čo poeta Giuseppe Ungaretti povedal vojakom v zákopoch na fronte Carso v prvej svetovej vojne, platí pre všetkých ľudí: „Sú na stromoch ako listy na jeseň.“ Sú pripravení padnúť každú chvíľu. „Čas plynie,“ povedal Dante Alighieri, „a človek tomu nevenuje nijakú pozornosť.“

Staroveký filozof vyjadril túto základnú skutočnosť slávnym výrokom: „Všetko sa pomíne“. Život je ako televízna obrazovka. Táto obrazovka je ako istý druh palimpsestu, (rukopisu na pergamene prepísaného cez starší text - pozn. prekl.) jeden program nasleduje za druhým a vymazáva ten predchádzajúci. Obrazovka je tá istá, iba obrazy sa menia. Je to ako s nami svet zostáva, ale my prichádzame a odchádzame, jeden za druhým. Zo všetkých tých mien, tvárí, správ, ktoré naplňajú noviny a televíziu dnes o mne o tebe, o nás všetkých čo zostane o niekoľko rokov či desaťročí?

Detail nového bohostánku v Kostole Sedembolestnej vo Švošove

Ničotné nič. Človek nie je nič, iba podoba vytvorená vlnou na piesku, ktorú ďalšia vlna zmyje.“

Pozrime sa, čo nám hovorí viera o tejto skutočnosti, že všetko sa pomíne. „**A svet sa pomíne, aj jeho žiadostivosť. Kto však plní Božiu vôľu, ostáva naveky.**“ (1 Jn 2,17). Je tu niekto, kto sa nepomíne, Boh, a je tu aj cesta pre nás, aby sme úplne nezmizli: konať Božiu vôľu, to znamená veriť Bohu a nasledovať ho. V tomto živote sme ako konár unášaný prúdom hučiacej rieky smerom na otvorené more, z ktorého niet návratu.

V určitom bode sa tento konár priblíži k brehu. Teraz alebo nikdy máte čas skočiť na breh. Aká úľava, keď pocítite pod nohami skalu! Toto je pocit, ktorý často prežívajú tí, ktorí nájdu vieru. Na záver tejto úvahy si môžeme pripomenúť slová, ktoré zanechala sv. Teresa Avilská ako istý druh duchovného testamentu: „**Nech vás nič nevyrúšuje, nič nezastražuje. Všetky veci sú pomínutelné. Iba sám Boh zostáva.**“

(Komentár pápežského kazateľa kapucína Raniera Cantalamessu k čítaniam 1. adventnej nedele Iz 2,1-5; Rim 13,11-14; Mat 24,37-44)

SPOLOČENSTVO, SPIRITUALITA A IDENTITA KŇAZOV

Podnety na diskusiu k 4. tematickému okruhu:

1. Máme iba jediného kňaza - Krista. V čom sa najviac prejavuje v živote veriacich viera v Ježiša Dobrého pastiera? Vedia ho veriaci vnímať v osobe svojho biskupa a svojich kňazov? Chápajú veriaci vašej farnosti, že kňaz vo vykonávaní posvätných služieb nehovorí a nekoná na základe vlastnej autority ani na základe splnomocnenia ani poverenia zo strany spoločenstva, ale v osobe Krista a v mene Cirkvi?

2. Spoločné kňazstvo veriacich. Uvedomujú si veriaci farnosti v čom spočíva ich účasť na Kristovom kňazskom poslaní? Čo podľa vás treba urobiť preto, aby si laici plnšie uvedomovali, že sú povolani prinášať ako duchovnú obeť vlastný život so všetkými skutkami, modlitbami a apoštolskými podujatiami? Čo by pomohlo veriacim chápať ich rodinný život, každodennú prácu i trpezlivé znášanie životných útrap ako uskutočňovanie ich všeobecného kňazstva?

3. Biskup - nástupca apoštolov a pastier diecézy. Vnímajú a rešpektujú veriaci vašej farnosti, že biskup je najvyššou duchovnou autoritou v diecéze? Chápajú veriaci, že ich farár (správca farnosti, kaplán) je vo farnosti z ustanovenia biskupa, ako jeho vyslanec a zástupca? Uznávajú, že kňazi vo všetkom závisia od biskupa a sú mu zaviazaní úctou a poslušnosťou? Ako reagujú veriaci, keď biskup preloží kňaza na iné pôsobisko? Ako prijímajú veriaci slová biskupa, keď sa im prihovára v pastierskych listoch?

4. Diakoni. Ako sa veriaci vo vašej farnosti pozerajú na trvalý diakonát. Pociťujete potrebu tejto služby vo vašej farnosti?

5. Presbytérium. Všetci kňazi diecézy tvoria spolu s biskupom kňazské spoločenstvo - presbytérium. Sú si veriaci vašej farnosti vedomí toho, že kňaz nepatrí iba jednej farnosti, ale že je poslaný podieľať sa na dobre celej diecézy? Ako sa prejavuje vo vašej farnosti pomoc

susedných kňazov a aké máte s tým skúsenosti?

6. Kňaz - sprítomňovateľ a zástupca Ježiša Krista. Vnímajú veriaci svojho kňaza ako zástupcu a sprítomňovateľa Ježiša Krista? Utvárajú farníci svoj osobný vzťah ku kňazovi z pohľadov viery v Krista, alebo len na základe ľudských a spoločenských činiteľov? Vyjadrením viery v Kristovo pôsobenie v službe kňaza je ochotná spolupráca s ním na diele vlastnej spásy i spásy blížnych; sú veriaci ochotní spolupracovať s duchovným otcom farnosti? V čom sa táto spolupráca konkrétne prejavuje? Čo navrhujete urobiť pre zintenzívnenie tejto spolupráce?

7. Kňaz - duchovný pastier a otec. Starajú sa veriaci vašej farnosti o to, aby kňazom nechýbali prostriedky pre ich účinkovanie? Správajú sa k nim úctivo a dôverujú im? Zastanú sa ich, keď ich ľudia osočujú alebo prenasledujú? Konajú sa vo vašej farnosti pravidelné modlitby za duchovného otca? Sú veriaci vďační kňazovi za jeho služby?

8. Kňazský celibát. Aký majú veriaci názor na celibát v živote kňazov - prevláda dôvera v kňazský celibát alebo ho spochybňujú? Vnímajú ho farníci ako dobrodennie pre nich, aby im kňaz mohol slúžiť s nerozdelným srdcom?

9. Kňazská identita. Vplyv sekularizmu sa prejavuje aj v tom, že ľudia majú skreslený a zdeformovaný obraz kňaza. Aký obraz kňaza prevláda v predstavách veriacich vašej farnosti - obraz duchovného pastiera a Božieho služobníka, alebo iba zamestnanca Cirkvi, ktorý má vybavovať administratívne záležitosti? Nehodnotíte kňazov hlavne podľa toho, koľko vybudoval cirkevných stavieb (kostolov, fár, pastoračných centier)? Podľa čoho hodnotíte kvalitu účinkovania kňaza vo vašej farnosti? Čo najviac oceňujete na svojom kňazovi? Ktorú čnosť by ste najviac chceli vidieť na kňazoch?

10. Aj kňaz je len slabý človek. Nie je predstava veriacich o kňazovi zidealizovaná, že je bezchybný? Vedia veriaci vašej farnosti odpustiť ľudské slabosti a nedokonalosti svojho kňaza? Ako pomáhate svojmu kňazovi rásť v kresťanskej dokonalosti a v láske? Ako reagujete, ak niektorí ľudia kritizujú kňaza neopodstatnene a urážlivo? Ako by sa mala prejavovať zodpovednosť veriacich za svojho kňaza a ochrana jeho kňazskej dôstojnosti?

11. Kňazská jednota. Jednotu medzi kňazmi ovplyvňuje aj postoj veriacich. Ak je vo farnosti viac kňazov, nedochádza k uprednostňovaniu osôb? Niektorí veriaci by chceli mať kňaza iba pre seba a hnevajú sa, ak sa priateľ aj s inými: Objavuje sa u veriacich žiarlivosť na kňaza?

12. Mladí a starí kňazi. Vedia akceptovať kňaza pre duchovnú autoritu bez ohľadu na jeho vek? Nebadať pohľadanie staršími kňazmi a uprednostňovanie mladých?

13. Kňazi v kríze povolania. Ako reagujete na problémy kňazov, ktorí sa ocitli v kríze povolania? Prevláda tendencia odsudzovania, alebo ľahostajnosti? Čo navrhujete ako pomoc kňazom, ktorí sa ocitli v kríze povolania?

14. Chorí a emeritní kňazi. Ak žije vo vašej farnosti kňaz na dôchodku, ako je o neho postarané? Považujete za povinnosť postarať sa o kňaza, ktorý pôsobil vo farnosti, aj keď na dôchodku býva inde? Čo navrhujete urobiť, aby sa kňazi po odchode z pastoračnej služby necítili opustení a bolo o nich primerane postarané?

15. Zosnulí kňazi. V akom stave sú hroby zosnulých kňazov pochovaných na vašom cintoríne? Konajú sa vo vašej farnosti zádušné bohoslužby za zosnulých kňazov, ktorí pôsobili vo vašej farnosti? Čo navrhujete pre udržanie spomienky na zosnulých kňazov farnosti?

Zo zápisnice SBF Švošov k 4. téme diecéznej synody

1. Máme iba jediného kňaza - Krista

Veriaci svojho biskupa vnímajú ako Dobrého pastiera, prechovávali k nemu väčšiu úctu a vážia si ho. Kňaza ľudia z farnosti vo väčšine vnímajú ako osobu a nie ako človeka, ktorý zastupuje Ježiša Krista na zemi.

2. Spoločné kňazstvo veriacich

Veriaci farnosti si neuvedomujú svoju účasť na Kristovom kňazskom poslaní. Na to, aby si laici uvedomovali svoju účasť na všeobecnom kňazstve musia mať povedomie správneho života v zhode s evanjeliom, podávané príkladom rodín a slovom kazateľov. Všeobecné kňazstvo (prinášať obeť, starosti každodenného života, trápenia, kríže) by mali veriaci prežívať a vnímať ako modlitbu a posväcovanie svojho života.

3. Biskup - nástupca apoštolov a pastier diecézy.

Veriaci vnímajú biskupa ako najvyššiu duchovnú autoritu diecézy. Farára a kaplána prijímajú z ustanovenia biskupa, ale nechápajú ich ako zástupcu. Veriaci uznávajú závislosť kňazov od biskupa aj to, že sú mu viazaní poslušnosťou. Preloženie kňaza na iné pôsobisko veriaci hodnotia podľa osobného vzťahu k nemu, (pýtajú sa prečo, kto za tým je, hľadajú dôvody preloženia). Veriaci vnímajú pastierske listy ako dlhé.

4. Diakoni

Bolo by potrebné vysvetliť ľuďom službu trvalého diakonátu.

5. Presbytérium.

Veriaci majú povedomie, že kňaz je služobník Cirkvi a nepatrí iba jednej farnosti. Pomoc susedných kňazov sa prejavuje vysluhovaním sviatosti zmierenia pred veľkými sviatkami.

6. Kňaz sprítomňovateľ a zástupca Ježiša Krista Kňaza ľudia z farnosti vo väčšine vnímajú ako

osobu a nie ako človeka, ktorý zastupuje Ježiša Krista na zemi. Vzťah ku kňazovi je u každého individuálny. Niektorí ľudia sú ochotní spolupracovať s duchovným otcom farnosti, prejavuje sa to pomáhaním pri všeobecnom zveľďovaní farnosti, aj pri rôznych liturgických slávnostiach. Pre zintenzívnenie spolupráce navrhujeme osloviť ľudí a pozvať ich pracovať vo vinici Pánovej.

7. Kňaz - duchovný pastier a otec.

Veriaci sa starajú o prostriedky pre službu a účinkovanie kňazov. Správajú sa k nim úctivo a dôverujú im. Niektorí ľudia osočujú kňazov, ale reakcie sú individuálne. Vo farnosti sa pravidelne modliame za duchovných otcov a sme im vďační za ich služby.

8. Kňazský celibát

Prevláda dôvera v celibát a vnímajú to ako dobrodennie pre veriacich, keď im kňaz slúži s nerozdelným srdcom.

9. Kňazská identita

Kňaza zväčša vnímajú ako duchovného pastiera. Ľudia hodnotia kňaza podľa spôsobu života, aký je, či je duchovný alebo svetský, vnímajú ho cez príhovory, aktivity aj snahy zveľadiť cirkevné stavby. V našej farnosti oceňujeme, otvorenosť, organizačné schopnosti, prípravu na liturgie. Chceli by sme vidieť pokoru, pokoj, prevládajúci duchovný život nad ostatnými svetskými záležitosťami a vecami.

10. Aj kňaz je slabý človek.

Ľudia sa predovšetkým snažia vidieť kňaza reálne, vnímajú aj chyby, príp. charakteristické vlastnosti. Odpúšťanie chýb voči kňazovi je však u veriacich individuálne. Predovšetkým je snaha o otvorený rozhovor, modlitba za kňaza ako aj osobný príklad

niektorých veriacich. Každý veriaci, ktorí si vážia kňaza ako Božieho služobníka, reaguje na neopodstatnenú kritiku jeho osobnosti tým, že vyzdvihne predovšetkým jeho pastoračnú službu a snahu zveľadovať farské spoločenstvo. Zodpovednosť by sa mala prejavovať úprimným a otvoreným rozhovorom, modlitbou a láskou.

11. Kňazská jednota

Každý človek z ľudskej prirodzenosti posudzuje ľudí, rozdeľuje ich na sympatických a menej sympatických. Z tohto dôvodu aj kňazov posudzuje, ten je lepší v tomto, než ten. Z tohto vyplýva uprednostňovanie osôb. Nedochádza k uprednostňovaniu, nevieme o žiarlivosti.

12. Mladí a starí kňazi

-

13. Kňazi v kríze povolania

Je ťažké reagovať na problémy kňazov, najmä ak prežívajú krízu povolania. Odchod kňazov z pastoračnej činnosti sa vníma ako zlyhanie osoby a Cirkvi. Navrhujeme otázky prípadne témy, ktoré sa budú zaoberať týmto problémom (čím je možné predchádzať kríze?, aké sú príčiny krízy?, ako ich rieši biskup?, zaujíma sa o svojich kňazov?, navštevuje a povzbudzuje ich v službe?)

14. Chorí a emeritní kňazi

Navrhujeme aby kňazi dôchodcovia mohli vzhľadom na svoj zdravotný stav pokračovať a tým duchovne vypomáhať vo farnosti v ktorej pôsobili prípadne v mieste svojho bydliska, aby ich mohli navštevovať príbuzní a blízky veriaci.

15. Zosnulí kňazi

O hroby je postarané, za zosnulých kňazov sú slúžené sv. omše len zriedka. Navrhujeme sláviť deň spomienky za zosnulých kňazov.

Cirkev v rodine, rodina v Cirkvi

Podnety na diskusiu k 5. tematickému okruhu:

1. Ohrozenia rodiny. Ktoré negatívne vplyvy na kresťanskú rodinu prevládajú vo vašom prostredí? Ako vplyva na život rodín odchod otcov za prácou na dlhšie obdobie a zamestnanosť oboch rodičov? Narastá vo farnosti počet rodín sociálne odkázaných pre nezamestnanosť a chudobu? Ako sa správajú k takýmto rodinám ostatní veriaci? Je vo vašej farnosti rozšírený alkoholizmus? Čo podľa vás najviac ohrozuje súdržnosť rodín v dnešnej dobe a ktoré sú hlavné príčiny rozvodov? Rastie počet rozvodov vo farnosti? Prevažuje medzi veriacimi mienka, že rozvod je neprávosťou, alebo sa prevláda názor, že je to „normálne“, niečo, na čo majú manželja „právo“? Ako sa prejavujú morálny úpadok v spoločnosti na náboženskom živote rodín vo farnosti? Čo podľa vás dnes najviac prekáža rodine plniť jej základné funkcie: službu životu a náboženskú výchovu potomstva? Čo navrhujete urobiť pre zmiernenie alebo odstránenie najakútnejších ohrození dnešnej rodiny?

2. Rodina v Božom pláne. Prevažuje vo vašej farnosti chápanie manželstva a rodiny ako náboženskej skutočnosti? Vnímajú manželja svoje manželstvo a rodinu za súčasť veľkého Božieho plánu s nimi? Do akej miery sa prejavuje v manželoch povedomie, že sú Boží služobníci života a lásky? Ako by sa podľa vás mohlo prebudiť povedomie viery o manželstve a rodinnom živote ako o Božom povolaní a zodpovednosť zaň?

3. Sviatosť manželstva. Objavujú sa civilné manželstva u pokrstných z vašej farnosti? Ktoré sú podľa vás najčastejšie príčiny odkladania manželstva „na neskoršie“ alebo vyhýbania sa manželstvu? Poznajú veriaci vo farnosti podstatné vlastnosti manželstva: jednotu a nerozlučiteľnosť? Do akej miery chápu manželja vo farnosti sviatosť rozmer svojho manželstva t.j. stálu duchovnú prítomnosť Krista v rodine? Má Ježiš Kristus v kresťanských rodinách vašej farnosti naozaj prvé miesto a ako sa to prejavuje? Je vo farnosti zaužívaná tradícia sláviť srieborné a zlaté manželské jubileá v kostole? Čo navrhujete, aby sa obnovila posvätná úcta k sviatosťnému manželstvu a k rodine?

4. Rodina spoločenstvo osôb. Čo najčastejšie narúša krehké osobné vzťahy medzi manželmi? Osobné vzťahy v rodine sa najviac upevňujú komunikáciou; čo je najčastejšou príčinou nedostatočnej komunikácie osôb v rodine (medzi manželmi, medzi rodičmi a deťmi i medzi súrodencami)? Aké postavenie majú starí rodičia v rodinách farnosti, venuje sa im náležitá pozornosť? Je vo farnosti rozšírený jav dávať starých rodičov do domov dôchodcov? Navrhnete metódy a pomôcky, ako si v rodine nájsť čas jeden pre druhého.

5. Služba rodiny životu. Klesá v rodinách vašej

farnosti pôrodnosť? Čo je podľa vás najčastejšou príčinou znížovania pôrodnosti v dnešných rodinách? Aký je bežne v dnešnej rodine vašej farnosti počet detí? Aký názor prevláda u veriacich farnosti na antikoncepciu? Považuje väčšina ľudí „plánovanie“ rodičovstva umelým potratom za zločin, ktorý je v rozpore s Božím zákonom? Vedia veriaci, že za úmyselný potrat je cirkevný trest exkomunikácie vylúčenia z Cirkvi, ktorého odpustenie je rezervované ordinárovi? Prijímajú kresťania vašej farnosti bez výhrad zásadu: „Rodičia, keď počali život, už nemajú právo o ňom rozhodovať, ale sú iba služobníkmi tohoto nového života“? Ako sa vo farnosti ľudia zapájajú do hnutia „za obranu počateho života“?

6. Výchova detí. Ako hodnotíte úroveň náboženskej výchovy v kresťanských rodinách vašej farnosti? Ktoré sú najčastejšie nedostatky v rodinnej výchove vo vašej farnosti? V čom vidíte príčiny zanedbávania výchovy vo viere zo strany rodičov? Zodpovedá láska dnešných rodičov k deťom kritériám kresťanskej lásky? O čo sa rodičia viac usilujú: aby sa ich deti mali dobre, alebo aby boli dobré? Ako by sa dala skvalitniť spolupráca rodiny a školy, prípadne kňaza na výchove detí a mládeže? Na čo sa dnešní rodičia najviac zvyknú sťažovať v súvislosti s výchovou detí? Navrhnete, ako by sa dalo účinnejšie pomáhať rodičom pri výchove detí a odovzdávaní viery.

7. Rodina základ spoločnosti. Čo dnešné rodiny najviac očakávajú od občianskej spoločnosti? Je pomoc štátu rodinám, najmä viacdetným dostačujúca? Ako by sa dalo docieľiť, aby štát legislatívou účinnejšie ochraňoval mravnosť detí a mládeže? Prejavuje sa v kresťanských rodinách zmysel pre spoločné verejné dobro, napr. v obci alebo meste?

8. Domáca cirkev. Cirkev v rodine. Ako sa vo farnosti prejavuje povedomie rodín, že sú domácou cirkvou? Ako hodnotíte úroveň náboženského života v kresťanských rodinách farnosti? Ako sa zachováva tradícia spoločnej rodinnej modlitby? Čo je podľa vás hlavným rozpoznávacím znakom prítomnosti Cirkvi v rodine? Aká hierarchia hodnôt prevláda v praktickom živote rodín vašej farnosti? Uplatňuje sa v dnešných rodinách kresťanská pohostinnosť a cit pre milosrdenstvo s biednymi a trpiacimi? Ako sa v rodinách zachovali a praktizujú starobylé náboženské obyčaje týkajúce sa najmä slávenia liturgického roku a sviatkov (Adventu, Vianoc, Pôstu, Veľkej noci a pod.)? Je v rodinách rozšírená živá úcta k Najsvätejšiemu Ježišovu Srdcu a ako sa praktizuje v rodinách zasvätenie Božskému Srdcu? Je v kresťanských rodinách zakorenená úcta k Svätej nazaretskej rodine a ako sa prejavuje? V čom sa podľa vás

prejavuje najviac vplyv sekularizmu na duchovnom živote rodín vo vašej farnosti? Navrhnete, čo možno urobiť, aby sa Cirkev plnšie udomácnila v dnešných kresťanských rodinách. Čo by ste v tejto veci poradili otcovi biskupovi a čo vášmu duchovnému otcovi?

9. Rodina v Cirkvi. V akej miere sú si kresťanské rodiny vo vašej farnosti vedomé svojho povolania mať podiel na živote a poslaní Cirkvi? Ako sa rodiny podieľajú na liturgickom živote vašej farnosti? Ako sa zapájajú do diela katechizácie a evanjelizácie vo farnosti? Badať v rodinách záujem o podporu misijného diela Cirkvi a ako sa prejavuje? Majú rodiny možnosť podieľať sa na apoštolských dielach, ktoré sa vo farnosti nachádzajú? Navrhnete, čo by bolo možné urobiť, aby sa dnešná kresťanská rodina viac udomácnila v Cirkvi.

10. Príprava na manželstvo. Ako hodnotíte prípravu snúbencov na manželstvo vo vašej farnosti? Ako sa podieľa celá farnosť na príprave mladých pre manželstvo? Konajú sa vo farnosti modlitby a pobožnosti za budúce kresťanské rodiny? Čo je podľa vás najdôležitejšie v príprave na manželstvo a rodinný život? Navrhnete, čo by sa dalo urobiť pre skvalitnenie prípravy na sviatosťné manželstvo.

11. Duchovná starosť o rodiny. Čo sa vo vašej farnosti robí pre duchovné dobro kresťanských rodín? Konajú sa občasnú duchovné podujatia (duchovné obnovy) pre manželov a rodiny? Jestvujú vo farnosti malé spoločenstvá alebo hnutie zamerané na manželov a rodiny? Ak sú, ako sa zapájajú do života farnosti? Praktizujú sa vo vašej farnosti pastoračné návštevy kňaza v jednotlivých rodinách? Ak si rodiny vzájomne pomáhajú, je to motivované viac vzťahmi príbuzenstva, alebo z pohľadov viery a kresťanskej lásky? Čo by podľa vás kresťanské rodiny vo vašej farnosti najviac potrebovali pre svoj duchovný rozvoj: zo strany kňaza i od spoločenstva veriacich?

12. Starosť o rodiny v kríze. Prejavuje sa vo farnosti ochota pomôcť rodinám, ktoré sa ocitli v sociálnej kríze? Ako sa ľudia správajú k viacdetným rodinám, badať u veriacich solidárnosť alebo ľahostajnosť? Objavujú sa vo farnosti rodiny, v ktorých sa prejavuje domáce násilie? Ako na násilie v rodinách reagujú veriaci? Je vo farnosti rozšírený jav neúplných rodín pre úmrtie alebo rozvody manželov a ako by im mohlo pomáhať spoločenstvo veriacich? Objavuje sa vo farnosti jav slobodných matiek, ktoré odmietajú manželstvo? Akú pomoc navrhujete pre rodiny rozvedených a znovu zosobášených občianskym spôsobom, aby si vládali zachovať vieru a príslušnosť k Cirkvi?

Zo zápisnice SBF Švošov k 5. téme diecéznej synody

1. Ohrozenia rodiny

Vo farnosti vnímame tieto negatívne vplyvy, ktoré ohrozujú kresťanskú rodinu: zamestnanosť jedného alebo oboch rodičov v zahraničí, alkoholizmus, lenivosť zmeniť zabehnutý systém (dlhodobá nezamestnanosť), médiá, vysoké nároky zo strany zamestnávateľa (časová náročnosť). Odchod rodiča za prácou do zahraničia rozdeľuje manželský život, prejavuje sa to aj na výchove detí, väčšie pokušenie. Ako ďalší problém vnímame zamestnanosť matky (ideálna dĺžka prac. doby 4 hodiny). Vo farnosti je rozšírený alkoholizmus počnúc mládežou až po starších. Súdržnosť rodín v dnešnej dobe najviac ohrozuje odlúčenosť, ktorá je často príčinou rozvodov. Rozvodovosť narastá - trend doby. Medzi veriacimi prevažuje mienka, že rozvod je nepravosť a nie je to „normálne“. Prekážky pri plnení základných funkcií: negatívne ovplyvňovanie rodín trendom súčasnej doby. Navrhované riešenia: vznik spoločenstiev rodín (vzájomná formácia), kresťanská formácia rodín pod duchovným vedením, podpora mladých rodín

2. Rodina v Božom pláne

Vo farnosti neprevažuje chápanie manželstva a rodiny ako náboženskej skutočnosti. Je to skôr splnenie si kresťanskej povinnosti, založenej na tradícii. Väčšie percento manželov nevníma svoje manželstvo ako Boží plán, ale iba ako svetskú záležitosť. Navrhované riešenia: katechézy kňaza cez nedeľné sväté omše, osloviť viacerých (vyzdvihnutie rodiny).

3. Sviatosť manželstva

Objavujú sa civilné manželstvá. Príčiny odkladania manželstva egoizmus.

Veriaci poznajú podstatné vlastnosti manželstva, ale ak im nevyhovujú, prispôbia si ich pre svoju potrebu (obhája si svoje počínanie). Navrhované riešenia: tráviť viac času v rodine, osveta, modlitba, duchovné obnovy pre manželov a rodiny.

4. Rodina spoločenstvo osôb

Osobné vzťahy medzi manželmi narúša: pracovné vyťaženie, narušitelia z vonku (rodičia manželov), odlúčenosť, masmédiá. Príčinou nedostatočnej komunikácie sú: návyky z predchádzajúcich rodín, televízor, pracovné vyťaženie. Starým rodičom sa prejavuje pozornosť. Navrhujeme: vypnúť televízor; mať spoločné záujmy; vzájomne sa tolerovať; budovať vlastnú rodinu, nie rodinu so starými rodičmi (mamou, svokrou).

5. Služba rodiny životu

Vo farnosti klesá pôrodnosť. Príčinou znížovania pôrodnosti je: málo sobášov, zlá ekonomická situácia, pohodlnosť, slabá finančná podpora štátu, trend spoločnosti. Počet detí vo farnosti 2 - 3 - 4. Názor na antikoncepciu: je tu vedomie, že je to proti Božiemu zákonu, ale je potláčané verejnou mienkou. Potrat sa vníma v rozpore proti Božiemu zákonu. O cirkevnom treste exkomunikácie sa vo farnosti vie poučenie v nedeľnej homílii kňaza. Vo farnosti sa špeciálne nezapája za obranu počateho života.

6. Výchova detí

Úroveň náboženskej výchovy v rodinách je individuálna, v globále priemerná. Najčastejšie nedostatky výchovy: rodičovský príklad (nejednotnosť, komunikácia, čas na deti, nechut', lenivosť). Láska rodičov k

deťom nie vždy zodpovedá kritériám kresťanskej lásky; je podmienená kupovaním si detí darčekmi, vydieraním. Žiaden rodič nechce, aby sa ich deti mali zle. Pre skvalitnenie navrhujeme: väčší záujem a spoločné aktivity rodín s kňazom. Sťažovanie rodičov v súvislosti s výchovou detí prebieha na úrovni: „ako to, že mi škola nevychovala deti?, ...ja už neviem, čo s ním mám robiť“ (nevedia si poradiť). (V prvom rade rodič zodpovedá za výchovu detí autorita!).

7. Rodina základ spoločnosti

Pomoc od štátu rodinám je nedostačujúca. Účinnější legislatíva od štátu: ovplyvniť médiá, nevhodné programy vo vysielacom čase pre deti, podpora etických a mravných zákonov otvorený list KBS. Vo farnosti sa prejavuje zmysel pre spoločné dobro. (Pomoc je len na báze priateľstva, nie na báze kresťanstva).

8. Domáca cirkev Cirkev v rodine

U tých, ktorí majú povedomie, že sú domáca cirkev (a tých je málo), je rozvinutá úroveň náboženského života. Tradícia rodinnej spoločnej modlitby bola len pri najväčších sviatkoch, v súčasnosti je snaha o zmenu (spoločná modlitba v rodinách). Prítomnosť Cirkvi v rodine sa dá spoznať podľa skutkov (po ovoci). Hierarchia hodnôt: 1. osobné záujmy (workoholizmus, alkoholizmus, sebecko, koničky); 2. Matéria; 3. Rodina. Vo farnosti sa uplatňuje sa kresťanská pohostinnosť a cit s trpiacimi. V rodinách sa zachovali a praktizujú sa starobylé náboženské obyčaje. Návrh: pravidelné stretnutia rodín s kňazom (chceme sa stretávať, vzájomne formovať, podeliť sa, tvoriť spoločenstvo, chceme pomôcť iným rodinám, modliť sa), formácia kresťanských rodín (duchovné obnovy pre rodiny), potrebujeme vo farnosti cítiť láskavý prístup kňaza ako otca a skutočný záujem o farníkov,

9. Rodina v Cirkvi

Rodiny sa zapájajú. Čiastočne sú si vedomé svojho povolania. Návrh: aby sa mohla dnešná kresťanská rodina udomáčniť v Cirkvi, najskôr musí mať vedomie, že je jej súčasťou. Nie je to iba o tradícii, ale o hlbšom vzťahu s Bohom a spolupatričnosťou.

10. Príprava na manželstvo

Farnosť sa nepodieľa na príprave mladých na manželstvo. V príprave na manželstvo a rodinný život chýba osveta informovanosť vo všetkých smeroch. Návrh pre skvalitnenie prípravy na sviatostný manželský život: stretnutia s kňazom, lekárom a vhodne by bolo aj s manželským párom viac krát pred sobášom, nie len jedno stretnutie. Mat' možnosť sa opýtať diskutovať.

11. Duchovná starosť o rodiny

Ako pozitívne vnímame vydávanie časopisu Hrdoš. Duchovné podujatia zvlášť pre rodiny sa nekonajú. Vo farnosti nie sú spoločenstvá a ani hnutia zamerané na manželov a rodiny. Pastoračné návštevy koleda, pozvanie na obed. Pomoc na základe priateľstva a kresťanskej lásky. Kresťanské rodiny pre svoj duchovný rozvoj potrebujú záujem kňaza a jeho osobný kontakt, čas na stretnutia. Zo strany spoločenstva stretávanie sa, prejavíť záujem o človeka.

12. Starosť o rodiny v kríze

Áno, prejavuje sa ochota pomôcť rodinám v soc. kríze. Voči viacdetným rodinám sa ľudia správajú ľahostajne. Neúplné rodiny: pre úmrtie nie, rozvedených rodín je vo farnosti viac (hmotná pomoc). Neobjavuje sa jav slobodných matiek.

VEDA, ŠKOLSTVO, KULTÚRA

Podnety na diskusiu k 6. tematickému okruhu:

1. Poznanie pravdy. Ako sa prejavuje u ľudí hlad po pravde a túžba ju poznať? Má náboženské vzdelanie veriacich porovnateľnú úroveň so všeobecným vzdelaním? Sú vo farnosti laici, s teologickým vzdelaním? Obohacuje ich vzdelanie farské spoločenstvo- a ako sa to prejavuje? Čo navrhujete vo farnosti podniknúť pre zvýšenie náboženského vzdelania veriacich? Rozlišujú veriaci vzdelanosť a múdrosť?

2. Vzdelanie v službe človeka. Ako hodnotíte vzdelanosť úroveň farníkov, aké vzdelanie v veriacich prevažuje? Čo je najčastejšou prekážkou štúdia mladých ľudí: nedostatok prostriedkov (chudoba), vidina rýchleho zárobku, nedostupnosť škôl, duchovná a morálna zaostalosť? Vedecké poznatky sú veľkým dobrodomím pre ľudskú spoločnosť; považujú veriaci výdobytky vedy a techniky za Boží dar? Čo treba robiť, aby ľudia správne využívali dobrodomia vedy a techniky a cítili za ne zodpovednosť?

3. Veda a viera. V období ateizácie sa kládla veda do umelého rozporu s vierou: objavujú sa ešte relikvy tohto bludu medzi ľuďmi vo vašej farnosti a ako sa prejavujú? Objavuje sa vo farnosti „komplex menejcennosti pre vieru“, ktorý pochádza najmä z tejto ateistickej propagandy?

4. Preceňovanie vedy. Často sa stretávame z preceňovaním vedy, napr. absolutizovanie vedy sa ozyva aj v rôznych televíznych reláciách, ktorými sa nepriamo (niekedy aj otvorene) spochybňujú pravdy viery; ako sa to prejavuje na zmyslaní veriacich vo vašej farnosti? Akú obranu viery navrhujete vo vašej farnosti? Nebadať vo vašej farnosti pôsobenie scientologickej náboženskej sekty?

5. Školstvo. Aké typy škôl pôsobia na území vašej farnosti? Ako hodnotíte vzdelanosť úroveň základnej školy vo farnosti? Badať aj na škole (školách) vo vašej obci (meste) nerovnováhu medzi vzdelávacím a výchovným procesom? V čom vidíte príčiny zaostávania výchovnej funkcie školy za funkciou vzdelávacou? Ktoré sú podľa vás najväčšie problémy dnešnej školy: ekonomické, personálne (kvalita učiteľov), či systémové (legislatíva školský zákon)? Navrhните, čoho by sa mala týkať reforma súčasného školstva (obsahu, metódy, formy vyučovania...).

6. Prítomnosť Cirkvi v štátnej škole. Prostredníctvom veriacich učiteľov i veriacich detí je Cirkev prítomná aj na štátnej (súkromnej) škole; ako cítite

ich prítomnosť a pôsobenie vo vašej škole? Možno povedať o učiteľoch kresťanoch, že sú v škole naozaj svedkami viery? Uplatňujú kresťanskí rodičia v rámci rodičovského združenia a školskej rady zodpovednosť (t.j. zreteľ nielen na odborné, ale aj na morálne kvality) pri personálnom obsadzovaní učiteľských miest? Ako hodnotíte spoluprácu štátnej školy s farnosťou?

7. Cirkevné školstvo. Ktoré predsudky sa najčastejšie objavujú proti cirkevnej škole? Je vo vašej farnosti cirkevná škola (aký typ?) a ako hodnotíte jej pôsobenie a vzdelávacie a výchovné výsledky? Ako hodnotíte spoluprácu cirkevnej školy s farnosťou? V čom vidíte rozdiel medzi cirkevnou školou a štátnou? Čo očakávate od vašej cirkevnej školy do budúcnosti a čo navrhujete v jej pôsobení zmeniť alebo vylepšiť?

8. Právo na výber školy. Sú si veriaci rodičia vedomí práva na slobodný výber školy pre svoje deti? Ako toto právo využívajú, najmä tam, kde je možnosť voľby? Sú veriaci rodičia dostatočne informovaní o význame cirkevnej školy? Aká je perspektíva zriadenia cirkevnej školy vo vašej farnosti?

9. Katolícka univerzita v Ružomberku. Vošla do povedomia veriacich Katolícka univerzita v Ružomberku a uvedomujú si jej význam? Sú podľa vás dostatočne veriaci informovaní o jej pôsobení, študijných programoch a možnostiach štúdia? Čo by sa malo urobiť pre jej väčšie zviditeľnenie? Ako hodnotíte jej doterajšie pôsobenie a ovocie? Navrhните spôsoby, ako by sa dalo Katolíckej univerzite účinne pomáhať, aby mohla plniť svoje poslanie výskumu, vzdelávania a formácie mladej generácie Slovenska. Poznajú veriaci rozdiel medzi cirkevnou a katolíckou univerzitou?

10. Spolupráca rodičov so školou. Ako hodnotíte spoluprácu rodičov so školou vo vašej obci (meste)? Rodičovské združenie- ako sa rodičia do jeho pôsobnosti zapájajú? Akú skúsenosť máte z fungovania školskej rady? Navrhните, ako by sa kresťanskí rodičia mohli viac angažovať na dobrom fungovaní školy?

11. Kultúra a náboženstvo. Viera zošľachťuje kultúru človeka; badať to aj na správaní dnešných veriacich? Vedia naši veriaci doceniť význam kultúry pre náboženský život- a náboženstva pre kultúru? Aké postavenie má kultúra (hmotná i duchovná) vo vedomí súčasných ľudí vo vašej farnosti? Prejavuje sa u ľudí cit pre pravú kultúru aj tak, že ju vedľa kritický odlišit od pseudokultúry (telenovely, pornografia, zvrátená hudba a

pod.)? Prevažuje u ľudí estetické čítanie alebo sklon ku gyčú? Aký je záujem medzi ľuďmi o diela kultúry, napr. kultúrne pamiatky, výtvarné diela a o umenie? Čo prevláda v životnom štýle dnešných ľudí na území vašej farnosti: kultúra života alebo „kultúra smrti“, civilizácia lásky alebo „civilizácia hriechu“?

12. Kríza kultúry a kultúrnosti. V čom sa prejavuje kríza kultúry vo vašej farnosti (obci, meste)? Kultúra reči: badať tendenciu nárastu vulgarizmov vo vzájomnej komunikácii medzi ľuďmi i na verejnosti? Kultúra správania sa: Uplatňuje sa úcta k starším osobám, najmä u mládeže (pontúknúť miesto na sedenie v autobuse a pod.)? Vztah k hodnotám: V akom stave sa nachádzajú verejné zariadenia (autobusové zástavky, vagóny a pod)? Navrhните, čo by sa malo a dalo urobiť pre zvýšenie kultúry života a kultúrnosti v našich farnostiach.

13. Výchova ku kultúre a kultúrnosti. Venuje sa dostatočná pozornosť v rodinách, v škole, výchove ku kultúre a kultúrnosti? Ako poznajú nové generácie dedičstvo našej národnej a kresťanskej kultúry? Pochádzajú z vášho prostredia významné osobnosti vedy, kultúry a umenia (ktoré) a ako sú zapísané v povedomí a pamäti rodákov? Čo by sa dalo a malo robiť pre zachovanie kresťanskej a národnej kultúrnej identity vzhľadom na stále väčší vplyv plurality kultúr v rámci zjednocovania Európy a globalizácie?

14. Kultúra a umenie v našich farnostiach. Naše kostoly sú pokladnicami kultúry a umeleckých diel; aký vzťah majú veriaci k týmto kultúrnym hodnotám? V akom stave sa nachádzajú kresťanské kultúrne pamiatky na území farnosti? Venuje sa im náležitá starostlivosť a ochrana? Ako hodnotíte živú kultúru správania sa veriacich pri slávení liturgie Cirkvi? Ako sa pestuje liturgický spev a kresťanské hudobné umenie? Jestvuje vo farnosti spevokol, hudobná skupina alebo iné kultúrne združenie alebo spolok a ako sa prejavujú? Jestvuje vo farnosti knižnica a požičiavanie náb. i inej literatúry (videotéka) a aký záujem je o ňu?

15. Kresťanský humanizmus v praxi. Prevláda ľudskosť a láska v medziľudských vzťahoch? Majú privilegované postavenie vo farnosti chudobní, slabí, chorí a akokoľvek odkázaní na pomoc iných? Vyskytnú sa niekedy závažnejšie prípady narušenia ľudskosti a kresťanskej lásky vo farskom spoločenstve?

Zo zápisnice SBF Švošov k 6. téme diecéznej synody

1. Poznanie pravdy

Hľad po pravde a túžba poznať ju sa vo farnosti výnimočne neprejavuje. Tí, ktorí ju hľadajú (a je ich veľmi málo), hľadajú mimo farnosti alebo formáciou v rodine. Náboženské vzdelanie má porovnateľnú úroveň so všeobecným vzdelaním. Vieme o dvoch ľuďoch s teologickým vzdelaním. Ich vzdelanie neobohacuje farské spoločenstvo. Pre zvýšenie náboženského vzdelania veriacich navrhujeme: katechézy na vysvetlenie evanjelií a svätého písma, stretnutia s kňazmi... Vzdelanie a múdrosť sa nerozlišujú.

2. Vzdelanie v službe človeka

U veriacich prevažuje stredoškolské vzdelanie. Prekážky štúdia mladých ľudí: ľahostajnosť, nezáujem, apatia. Ľudia nespájajú výdobytky vedy s Bohom. Keby ľudia mali morálnu zodpovednosť za používanie výdobytkov vedy, nestalo by sa, že by bol pokrok vedy zneužitý proti Božiemu zámeru.

3. Veda a viera

Dnes je určitý druh ateizácie v skrytej podobe. Komplex menejcnosti pre vieru sa objavuje.

4. Preceňovanie vedy

Médiá veľmi ovplyvňujú myslenie veriacich a ponúkajú preceňovanie vedy. Vo farnosti nebadáme pôsobenie scientológov, alebo o nich nemusíme ani vedieť (firmy).

5. Školstvo

Vo farnosti je cirkevná základná škola a materskou školou. Vzdelanostná úroveň je veľmi dobrá. Nebadáme nerovnováhu medzi vzdelávacím a výchovným procesom. Najväčším problémom školstva je legislatíva (nerovnocenné financovanie štátnych a súkromných škôl, nepriaznivo naklonená k cirkevným a malým školám) a z toho vyplývajúce ekonomické problémy. Na trhu je kvantita učiteľov, nie kvalita. (Nepriprávuujeme sa západnému svetu v trende výučby.)

7. Cirkevné školstvo

Predsudky proti cirkevnej škole: Cirkevné školy sa majú dostať peniaze aj od štátu aj od Cirkvi (biskupa); modlitba od rána do večera; vyučujú len rehoľné sestry; podmienky prijatia do školy (iné vierovyznanie; rozvodovosť rodičov, nepokrstené dieťa....) Vo farnosti je Cirkevná základná škola s materskou školou sv. Matúša. Jej pôsobenie a výsledky hodnotíme pozitívne. Cirkevná škola je vo farnosti krátko (4 roky) a jej spolupráca s farnosťou je veľmi dobrá. Rozdiel medzi cirkevnou školou a štátnou vidíme: duch cirkevnej školy, morálne hodnoty, morálne kritériá pri výbere pedagógov, kresťanská výchova, formovanie detí počas celého dňa nie len na etickej náuke, prepojenie rodinnej kresťanskej výchovy so školou. Očakávame, že CZŠ bude fungovať aj naďalej. Navrhujeme zmeny v modernizácii a opravy budovy.

8. Právo na výber školy

Rodičia sú si vedomí práva na slobodný výber školy. Podľa potrieb a podmienok túto možnosť využívajú.

9. Katolícka univerzita v Ružomberku

KU vošla do povedomia veriacich. Význam univerzity je spojený s možnosťou mať zamestnanie, štúdium blízko domova, nenáročnosť cestovania a bez internátu. Dostupné informácie cez internet, kňaza vo farnosti, letáky. KU potrebuje zviditeľnenie v pozitívnom význame slova. Jej zlé meno robí viacero faktorov: kvantita na úkor kvality (vysoký počet študentov) a súčasne negatívne hodnotenie kvality v porovnaní s inými VŠ; negatívne vzťahy na pracovisku; nejednota vo vedení; medializovanie negatívnych javov na verejnosti; noviny; nejednotné kritériá pri prijímaní študentov; kňazi, ktorí pracujú na univerzite, by nemali byť v pastoračii (buď, alebo); nízka morálka študentov; Duch VŠ. Veriaci nepoznajú rozdiel medzi cirkevnou a katolíckou univerzitou.

10. Spolupráca rodičov so školou

Spoluprácu hodnotíme dobre, rodičia sa zapájajú

na základe výzvy. Školská rada spolupracuje a funguje ako poradný orgán rieši aktuálne problémy a podieľa sa na organizácii programov. Rodičia by sa mohli viac angažovať cítiť spoluzodpovednosť, pomoc v rámci svojich možností, prejavit' záujem o všetky aktivity a aktívne sa zapájať.

11. Kultúra a náboženstvo

U veriacich je snaha - áno. Veriaci nespájajú vieru s kultúrou. Kultúru veriaci berú ako istú formu zábavy. Tí veriaci, ktorí majú záujem o kultúru vedia rozoznať pseudokultúru od ozajstnej kultúry a vo farnosti prevažuje cit pre estetické cítenie. Záujem o diela kultúry je slabý. V životnom štýle dnešných ľudí prevláda civilizácia hriechu.

12. Kríza kultúry a kultúrnosti

Nárast vulgarizmu. Úcta k starším sa u mládeže neprejavuje. Verejné zariadenia sú zničené. Pre zvýšenie kultúry života a kultúrnosti navrhujeme aktívne upozorniť na zlé správanie.

13. Výchova ku kultúre a kultúrnosti

V škole určite, v rodine nie v každej, všeobecne sa spoločnosť nestará vôbec. Dedičstvo národnej a kresťanskej kultúry sa deti učia v školách v rámci vyučovania. V našej farnosti je v povedomí osobnosť Mons. Ján Maga. Udalosti a osobnosti si treba pravidelne pripomínať a vyzdvihovať ich význam a prínos pre dnešnú dobu.

14. Kultúra a umenie v našich farnostiach

Ľudia nedoceňujú umelecké diela. Pamiatkam vo farnosti sa venuje náležitá ochrana. Živá kultúra veriacich pri slávení liturgie je dobrá. Liturgický spev sa niekedy pestoval, momentálne nie. Spevokol je aktívny. Knižnica vo farnosti jestvuje, ale záujem o knižnicu nie je žiadny.

15. Kresťanský humanizmus v praxi

Prevláda ľudskosť. Privilegovaní nie sú. Prípady narušenia ľudskosti a kresťanskej lásky sa vo farskom spoločenstve vyskytujú čoraz zriedkavejšie.

JEDNOTA V MNOHOSŤI

Podnety na diskusiu k 7. tematickému okruhu:

1. Jednota v partikulárnej cirkvi. Ako hodnotíte úroveň zjednotenia kňazov a veriacich laikov s diecéznym biskupom? Prevláda u kňazov a veriacich laikov poslušnosť otcovi biskupovi? Čím by ste to mohli dokumentovať? Vedia kňazi a veriaci prijať slová biskupa bez nenáležitých a nevhodných reakcií? Akú máte v tejto veci skúsenosť zo svojej farnosti alebo zo susedných farností? Čo navrhujete, aby sa jednota s biskupom (kňazov i laikov) stala viditeľnou a intenzívnejšou?

2. Jednota a spolupráca medzi kňazmi. Badať na správaní a službe kňazov, že nesú spoluzodpovednosť aj za celú diecézu? Ako hodnotíte vzájomnú spoluprácu kňazov vo vašom regióne (dekanáte, v susedných farnostiach)? V čom sa táto spolupráca kňazov okrem výpomoci pri sv. spovedi - prejavuje?

3. Jednota a spolupráca medzi farnosťami. Majú veriaci vašej farnosti živé povedomie, že spolu s veriacimi susedných farností tvoria jednu Božiu rodinu a ako sa to prejavuje? Vedia sa veriaci farností solidarizovať so susednou farnosťou, napr. pri stavbe kostola, opravách alebo aj v charitatívnej oblasti, ak sa susedná farnosť (jej veriaci) ocitne v sociálnej odkázanosti, napr. pri živelných pohromách? Jestvujú náznaky duchovnej spolupráce medzi farnosťami (účast na liturgických a iných náboženských podujatiach v susedných farnostiach)? Neobjavuje sa niekedy rivalita medzi farnosťami a napätie medzi veriacimi? Akú skúsenosť máte vo vašej farnosti s duchovnou alebo hmotnou podporou susedných farností? Navrhňte, v čom by sa mohla skvalitniť a zintenzívniť spolupráca vašej farnosti s okolitými farnosťami.

4. Jednota a spolupráca farnosti s filiálkami. Farnosť niekedy tvorí viac obcí, z ktorých jedna je „mater - matka“ a ostatné sú „filiálky - dcéry“. Ako hodnotíte jednotu a spoluprácu farskej obce s filiálkou (filiálkami)? Prejavuje sa niekedy napätie medzi farnosťou a filiálkami? V čom konkrétne? Ako sa prejavuje povedomie jednoty farskej rodiny u veriacich na filiálkach so svojou farnosťou? Čo konkrétne navrhujete pre pestovanie a posilnenie jednoty veriacich z filiálok s farskou obcou a naopak? Čo by mohlo podľa vás udržiavať a prehĺbiť spoluprácu veriacich celej farnosti? Dostávajú priestor služobné spoločensvá (ministranti, lektori, organizisti...) z filiálok pri farských sláveniach a majú o to záujem?

5. Vzťahy veriacich rímskeho a byzantského obradu. Je na území vášho mesta (obce) farnosť byzantského obradu? Nejestvujú predsudky u veriacich rímskeho obradu voči veriacim byzantského obradu (napr., že ich nesprávne považujú za veriacich pravoslávnej cirkvi)? Akú skúsenosť máte zo spolunažívania veriacich oboch obradov? Jestvuje napätie medzi farnosťami rímskeho a gréckeho obradu? Čo je podľa vás najčastejšou príčinou? Aké formy spolupráce kňazov a veriacich oboch obradov môžete spomenúť z nedávnej minulosti alebo zo súčasnosti? Vzájomná pomoc a spolupráca farností oboch obradov môže prehĺbiť spolupatričnosť a povedomie, že tvoríme jednu Cirkev. Navrhňte konkrétnu formu vzájomnej pomoci a spolupráce medzi farnosťami a veriacimi oboch obradov.

6. Rehoľné spoločensvá. Ktoré rehoľné spoločensvá pôsobia na území vašej farnosti? Ako hodnotíte ich pôsobenie medzi veriacimi vašej farnosti? Čo konkrétne môžete

označiť za osobitný prínos pôsobenia rehoľníkov vo vašej farnosti? Akú úroveň a kvalitu má spolupráca rehoľníkov s miestnym kňazom a veriacimi? Čo konkrétne očakávate od rehoľníkov alebo rehoľníčok vo vašej farnosti do budúcnosti?

7. Laickí spolupracovníci rehoľí. Ktoré spoločensvá laických spolupracovníkov rehoľí pôsobia na území vašej farnosti? V čom vidíte prínos týchto „terciárskych“ spoločensiev vo farnosti? Ako sa zapájajú do života a poslania farnosti? Ako hodnotíte ich spoluprácu s kňazom a ostatnými veriacimi? Navrhňte niektoré formy spolupráce „rehoľníckych spolupracovníkov“ a „terciárov“ pre život a činnosť farnosti (v čom by sa mali prednostne angažovať v duchu charizmy ich rehole).

8. Náboženské spoločensvá. Ktoré spoločensvá veriacich pôsobia vo vašej farnosti? V čom konkrétne vidíte obohatenie farského spoločensva z ich pôsobenia? Ako hodnotíte ich spoluprácu s miestnym kňazom a s farskými štruktúrami? Čo navrhujete na skvalitnenie ich spolupráce? Objavuje sa rivalita a napätie medzi jednotlivými spoločensvami? Ako hodnotíte vzájomnú spoluprácu spoločensiev na území vašej farnosti?

9. Združenia a spolky. Ktoré apoštolské diela sú na území vašej farnosti? Je vo vašej farnosti modlitbové združenie „Živého ruženca a kolko má členov (ruží)? Aké formy spolužitia členov sa v „živom ruženci“ uplatňujú? Navrhňte, ako by sa dal obohatiť a prehĺbiť život v združení „Živého ruženca“. Jestvuje vo farnosti „Spoločensvá čitateľov Najsvätejšieho Srdca Ježišovo“ a ako sa jeho pôsobnosť prejavuje? Ktoré iné náboženské spolky pôsobia vo farnosti a ako hodnotíte ich činnosť? Je vo vašej farnosti farská charita a ako hodnotíte jej pôsobenie? Ako sa do charitatívnej činnosti vašej farskej rodiny zapájajú ostatní veriaci? Čo do budúcnosti očakávate od jednotlivých farských združení a spolkov a čo navrhujete pre obohatenie ich činnosti?

10. Farnosť miesto uplatňovania jednoty v mnohosťi. V čom sa najviac prejavuje jednota farského spoločensva a v čom najčastejšie badať náznaky nejednoty a rozdelenia veriacich? V akej miere je farár (správca farnosti) funkčným princípom jednoty farnosti a zjednocovania skupín, rodín a jednotlivých veriacich? Čo najčastejšie narúša a oslabuje jednotu farskej rodiny? Aký vplyv má na jednotu farskej rodiny rozdelenie ľudí na zámožných a chudobných? Čo by sa dalo robiť pre vyrovnávanie sociálnych rozdielov medzi veriacim vo vašej farskej rodine? Jestvuje vo farnosti nejaké spoločensvá dobrovoľníkov a v akej oblasti sa najviac angažujú? Ako do budúcnosti počítate vašu farnosť s utvorením inštitúcie „farských dobrovoľníkov“? Navrhňte nejaké konkrétne „dielo lásky“, ktoré by napomáhalo spoluprácu a zjednotenie farníkov?

11. Jednota stavov farskej rodiny. Praktizuje sa vo farnosti stavovská pastorácia (mužov, žien, detí, mládeže, starých a chorých, rodín, ovdovelých osôb a pod.)? Má farnosť konkrétny pastoračný plán starostlivosti o jednotlivé stavy? Čo navrhujete pre pestovanie jednoty a spolupráce v rámci jednotlivých stavov? Navrhňte, čo by pomohlo pestovať viditeľnú jednotu a účinnú spoluprácu všetkých farníkov.

Zo zápisnice SBF Švošov k 7. téme diecéznej synody

1. Jednota v partikulárnej cirkvi.

Medzi veriacimi prevláda poslušnosť a rešpekt voči Otcovi biskupovi. Úroveň zjednotenia veriacich laikov s diecéznym biskupom je na báze oficiálnych vzťahov, nakoľko s ním prichádzajú do styku len keď sa vo farnosti deje niečo výnimočné (sviatosť birmovania, výročité sviatky). Veriaci majú výhrady k pastierskym listom len čo sa týka, všeobecnosti, neosobnosti a dĺžky, nie však k obsahu. Aby sa jednota s biskupom (kňazov i laikov) stala intenzívnejšou navrhujeme častejšie otcovské návštevy biskupa vo farnosti, podľa možnosti formou osobného stretnutia, nielen koncelebrovaním svätej omše.

2. Jednota a spolupráca medzi kňazmi.

Spoluprácu medzi kňazmi nevieme posúdiť, lebo spoluprácu vidíme len na úrovni výpomoci (zastupovanie na sv. omši, spoločná sv. spoveď).

3. Jednota a spolupráca medzi farnosťami.

Veriaci nie sú vedení k pomoci a duchovnej spolupráci so susednými farnosťami. Chýba informovanosť veriacich zo strany kňazov o aktivitách v susedných farnostiach. Rivalita a napätie medzi farnosťami nie je.

8. Náboženské spoločensvá.

V našej farnosti pôsobia spoločensvá veriacich: Večeradlo, modlitbové združenie Živého ruženca, Spoločensvá čitateľov Najsvätejšieho Srdca Ježišovo a modlitbové spoločensvá. Obohatenie farského spoločensva z ich pôsobenia vidíme v modlitbe za členov farnosti a za spoločné úmysly. Spolupráca týchto spoločensiev s miestnym kňazom je v rovine vedomia vie o nich. Na skvalitnenie spolupráce navrhujeme osobný kontakt so spoločensvom.

9. Združenia a spolky.

Vo farnosti jestvuje modlitbové združenie Živého ruženca (jedna ruža má 20 členov a je vytvorených päť ruží) a Spoločensvá

čitateľov Najsvätejšieho Srdca Ježišovo. Ich pôsobnosť sa prejavuje aktívnou účasťou na svätých omšiach, spoločných modlitbách svätého ruženca, sv. spoveďou a účasťou na sv. omšiach v prvých piatkoch.

Farská charita ako samostatná inštitúcia v našej farnosti nejestvuje, ale jej skutky medzi veriacimi sa prejavujú vo forme hmotnej pomoci, finančnej alebo duchovnej (modlitba).

10. Farnosť miesto uplatňovania jednoty v mnohosťi.

Jednota farského spoločensva sa najviac prejavuje pri slávení svätej omše. Správca farnosti má záujem na tom, aby bola farnosť jednotná a preto pristupuje k zjednocovaniu farnosti podľa potreby. Vo farnosti nepociťujeme rozdelenie ľudí na zámožných a chudobných ani narušanie jednoty farskej rodiny.

11. Jednota stavov farskej rodiny.

Pastoračný plán starostlivosti o jednotlivé stavy v súčasnosti nie je a cítime potrebu ho vypracovať a zaviesť ho do života farnosti.

VIANOČNÉ PRANOSTIKY

24. 12. - Štedrý večer

- * Aký je čas na Adama a Evy, také budú nasledujúce dni.
- * Keď je na Štedrý večer hmla, bude plané počasie.
- * Štedrý večer každému je milý, dá vraj pánboh vína, požehná v obilí.

25. 12. - Božie narodenie

- * Na Božie narodenie o blišie prevalence.
- * Keď na Narodenie Krista pršať začne, za štyri týždne počasie bude mračné.
- * Keď na Vianoce pokryté sú polia snehom, môžeš na Veľkú noc sedieť pod košatým stromom.
- * Keď je hus na Vianoce na blate, na Jozefa bude na ľade.
- * Jak medzi Kračúnom, tak medzi Jánmi.
- * Biele Vianoce, zelená Veľká noc.
- * Aký je čas na Vianočný deň, taký má byť aj budúci január.
- * Koľko sa ukáže prvý sneh pred Vianocami, toľko bude trvať po vianociach.
- * Lahodný a teplý čas na Vianoce je znamením, že zima bude dlho trvať.
- * Lepšie Vianoce treskúce nežli tekúce.
- * Na Vianoce - po gágorče, na Velikú noc - moc.
- * Na Ducha - do polbrucha.
- * Na trojicu - len lyžicu.
- * Do Vianoc - hoj, od Vianoc joj!
- * Do Vianoc pravdivo, od Vianoc dojivo.
- * Jasnú Vianoce, tmavú stodole.
- * Ak sa na Vianoce voda z neba leje, starosť o úrodu, káčku vám ohreje.
- * Vodný mlyn, ktorý Vianociam melie koláče, nebude Veľkej noci pogáče.
- * Keď je na Štedrý deň veľa hviezdíčiek, na budúci rok je veľa kureniec.
- * Keď je na Štedrý deň mnoho hviezd, je mnoho zemiakov.
- * Keď je Vianočná noc tmavá (nesvieti mesiac), bude tma v záčine.
- * Ak sú dažde, teplo v hody, nedobrá rok za tým chodí.
- * Keď dvadsiateho piateho svieta slnko len toľko, čo gazda koňa oširuje, bude dobrá úroda zeme.

26. 12. - sv. Štefan

- * Ak sa vetry na svätého Štefana spolu chytia, veľké príkopy a záveje narobia.
- * Keď svätý Štefan blato vyfúkal, bude pekná jar.
- * Na svätého Štefana nesmie už byť barina.
- * Na svätého Štefana každý sa má za pána.
- * Keď duje vietor na Štefana, bude víno budúceho roku plané.

27. 12. - sv. Ján

- * Sivý svätý Ján veští dobrý rok.

28. 12. - Mlád'atká

POĎAKOVANIE

Na konci roku sa obzerám späť a hodnotím, čo mi priniesol. Jeseň som začínala v novej škole, ale mnohokrát sa moje myšlienky vracajú na Švošov. Na švošovskej škole sv. Matúša som prežila pekné chvíle, chcem sa poďakovať všetkým učiteľom aj pracovníkom školy, za ich snahu a ohotu ako mi v škole pomáhali. Sú to veľmi obetaví ľudia, **zvlášť sa chcem poďakovať svojej bývalej triednej Daniele Faltinovej** za jej pomoc a milý prístup. Popri svojich povinnostiach v škole si vždy našla pre mňa čas navyše, aby mi uľahčila prácu na vyučovaní.

Ďakujem vám všetkým a prajem vám veľa úspešných žiakov. Pane, teba prosím, aby si držal svoju ochrannú ruku nad touto školou, aby stála ešte dlho rokov a aby učiteľia s Tvojím požehnaním vládali učiť ďalej. Byť zrakovo postihnutý nie je ľahké, ale žiť sa s tým dá. Ja mám tú výhodu, že mám okolo seba ľudí, ktorí mi môj život uľahčujú. Nech dobrotivý Pán požehná všetkých ľudí okolo mňa.

Zuzana Lacková

Vianoce

*Na Vianoce narodí sa náš
Kristus Pán,
veseľme sa, radujme sa,
veď neprišiel sám.
Doniesol nám veľa lásky,
aby sme mali aj my srdcia
plné lásky.
Veď je on náš Pán jediný,
tak sa s ním tešme bez viny
narodil sa, aby náš svet spasil
a náš smäd po láske uhasil.
Vianoce sú sviatky lásky, pokoja
tak nech sa naše srdcia pre ne otvoria.
Sláva Bohu na výsostiach
anjeli spievajú
a pokoj ľudom na zemi žejajú
tak pripojme sa aj my
k tomuto chválospevu.*

Zuzka Lacková

Vianoce v 23 jazykoch alebo ako sa povedia Vianoce inde...

Z knihy "Vianoce - soubor různých textů"

*Anglicky: Christmas
Arabsky: id al-milad
Dánsky: jul
Esperanto: Kristnasko
Finsky: joulu
Francúzsky: Noel
Hebrejsky: chagamolad hanotsri
Holandsky: Kerstmis
Chorvátsky: Bozic
Indonézsky: Hari Natal
Taliansky: Natale
Japonsky: kurisumasu [krismas]
Maďarsky: karácsony
Nemecky: Weihnachten
Nórsky: jul
Poľsky: Boze Narodzenie
Portugalsky: natal
Rumunsky: Graciun
Rusky: raždestvo
Grécky: Christouyenna
Španielsky: Navidad
Švédsky: jul
Turecky: Noel*

PROGRAM BOHOSLUŽIEB VO ŠVOŠOVE

DÁTUM		DNES SLÁVIME	SVÄTÁ OMŠA	INÝ PROGRAM
3. 12.	PO	SV. FRANTIŠKA XAVERSKÉHO, KŇAZA, SPOMIENKA	18.00 + ĽUDMILA	SVIATOSŤ ZMIERENIA 16.00 - 17.45
4. 12.	UT		7.00	
5. 12.	ŠT		16.00 PRE DETI + JOZEF	SVIATOSŤ ZMIERENIA PRE MLÁDEŽ A DETI 14.00 - 15.45
6. 12.	ŠT		7.00 + CHORÍ + PETER	
7. 12.	PIA	PRVÝ PIATOK V MESIACI	18.00 - MLÁDEŽ + MARTIN	16.30 - 17.40 ADORÁCIA, 16.30 - 17.40 VYSLUH. SVIAT. ZMIER.
8. 12.	SO	NEPOŤKVRNENÉ POČATIE PANNY MÁRIE, SLÁVNOSŤ A PRIKÁZANÝ SVIATOK	8.00 ZA POKOJ V ROD.	
9. 12.	NE	2. ADVENTNÁ NEDEĽA	8.00 ZA VERIACICH	
10. 12.	PO		18.00	
11. 12.	UT		7.00 ZA ZDRAVIE JUDITY	
12. 12.	ŠT		18.00 - PRE DETI + VLADIMÍR	
13. 12.	ŠT	SV. LUCIA, PANNA A MUČENICA, SPOMIENKA	7.00 ZA ZDRAVIE MAMY	
14. 12.	PIA	SV. JÁN Z KRÍŽA, KŇAZ A UČITEĽ CIRKVI, SPOMIENKA	18.00 - MLÁDEŽ ZA ZDR. ŠTEFANA	16.30 - 17.40 ADORÁCIA, 16.30 - 17.40 VYSLUH. SVIAT. ZMIER.
15. 12.	SO		18.00 ZA ZDR. A B. POŽE.	
16. 12.	NE	3. ADVENTNÁ NEDEĽA	8.00 ZA VERIACICH	
17. 12.	PO		18.00 + CYRIL	
18. 12.	UT		7.00 + ĽUDMILA	
19. 12.	ŠT	PREDVIANOČNÉ VYSLUHOVANIE SVIATOSTI ZMIERENIA VO FARNOŠTI	18.00 - PRE DETI + ONDREJ	10.30-12.00, 14.00-16.00 VIACERÍ 16.00-18.00 LEN DOMÁCI KŇAZI
20. 12.	ŠT		7.00 + JUSTÍNA A FRAN.	
21. 12.	PIA		18.00 - MLÁDEŽ + MARGITA	16.30 - 17.40 ADORÁCIA, 16.30 - 17.40 VYSLUH. SVIAT. ZMIER.
22. 12.	SO		18.00 + VENDELÍN	BETLEHEMCI
23. 12.	NE	4. ADVENTNÁ NEDEĽA	8.00 ZA VERIACICH	BELEHEMCI
24. 12.	PO	ŠTEDRÝ DEŇ	8.00	VYSLANIE KOLEDNÍKOV DOBREJ NOVINY
25. 12.	UT	NARODENIE PÁNA, SLÁVNOSŤ A PRIKÁZANÝ SVIATOK	POLNOČNÁ A 10.30	
26. 12.	ŠT	SV. ŠTEFAN, PRVÉHO MUČENÍKA, SVIATOK	8.00 + ŠTEFAN PUKAJ	KOLEDA - NÁVŠTEVA KŇAZOV V RODINÁCH OD 9.00
27. 12.	ŠT	SV. JÁNA, EVANJELISTU, SVIATOK	8.00 + ANNA A FRANT.	
28. 12.	PIA	SV. NEVINIATOK, MUČENÍKOV, SVIATOK	8.00 - PRE MLÁDEŽ + JAROMÁR A OND.	
29. 12.	SO		8.00	
30. 12.	NE	SVÄTEJ RODINY JEŽIŠA, MÁRIE A JOZEFA	10.30 ZA VERIACICH	
31. 12.	PO	KONIEC OBČIANSKEHO ROKA	16.00	
1. 1.	UT	SLÁVNOSŤ P. MÁRIE BOHORODIČKY, PRIKÁZANÝ SVIATOK	10.30	
2. 1.	ŠT	SV. BAZILA VEĽKÉHO A GREGORA NAZIÁNSKEHO, BISKUPOV, UŤ. CIRKVI	18.00 +	
3. 1.	ŠT	NAJSV. MENA JEŽIŠ	7.00 + CHORÍ	
4. 1.	PIA	PRVÝ PIATOK V MESIACI	18.00 - MLÁDEŽ	16.30 - 17.40 ADORÁCIA, 16.30 - 17.40 VYSLUH. SVIAT. ZMIER.
5. 1.	SO		18.00	
6. 1.	NE	ZJAVENIE PÁNA, TROCH KRÁĽOV, SLÁVNOSŤ	10.30 ZA VERIACICH	